

WZEEUWS Weerzien

Nr 10, derde jaargang - september 2021 | DE GRATIS KRANT VOL HERINNERINGEN | STICHTING ZEEUWS WEEZZIEN

Pagina 5
De voddendoer

Pagina 5
Sigarenbandjes

Pagina 12
Suikerzakjes

In dit nieuwe nummer van Zeeuws Weerzien hebben we het over verzamelen.

Van postzegels tot ansichtkaarten tot alles wat los en vast zit. Verzamelen, bewaren, 'een hele herfst in een kast' zong Herman van Veen.

Ik verzamelde speldjes. Herinnert u zich die nog?

Tentoonstelling van de Vlissingse afdeling van 'De Verzamelaar' ter gelegenheid van haar vijfjarig bestaan. Na opening door wethouder Ch. J. Gilissen Verschagen waren van 15 t/m 16 april 1961 in het Don Bosco huis aan de Palingstraat diverse verzamelingen te bekijken, van poppen tot lucifermerken en van suikerzakjes tot sigarenbandjes. | foto: Zeeuws Archief, foto Dert nr. 772.

We verzamelden wat af

door: Jan van Damme

Het was een witte kartonnen map. Twee lachende muizen erop. Ha, ons moet je hebben, die uitstraling. Binnenin had je dikke kartonnen bladen waarin geprikt kon worden. Dat was precies de bedoeling. In de map kon je speldjes verzamelen. We hadden nog geen echte supermarkt in Groede. Maar bij de bakker in het Slijkstraatje kon je behalve een heel bruin en een half wit ook chips en limonade en ontbijtkoek inslaan. Kocht je er genoeg van, dan kreeg je er een speld bij. Met het logo van de chips- of de koekfabriek.

Verzamelgek

Wie verzint zo iets, denk ik nu. En wie is zo gek om die speldjes te gaan verzamelen? Ik dus. Op een gegeven moment had ik er meer dan honderd. Of mijn vriendjes ook speldjes spaarden, weet ik niet meer zo goed. Kennelijk ruilden we niet. Omdat we thuis vrachtwagens hadden kreeg ik ook spelden met het logo van Scania en Volvo. Daar

was ik apetrots op. Ook van motorolie trouwens. Kennelijk deden alle producenten, of het nou om chips ging of om tractoren en auto's, eraan mee.

Misschien herinnert u zich die tijd nog. Het moet begin jaren zestig van de vorige eeuw zijn geweest. Nu zouden we het een rage noemen. Toen kenden we dat woord niet en hielden we het gewoon op leuke gekkigheid. Bolletje beschuit herinner ik me nu, die had ook een mooie speld met dat beschuitmannetje met een koksmuts op zijn hoofd. Remia fritessaus had alleen letters op een donkerblauwe ondergrond. Gek, er moet in die tijd dus ook een fabriek geweest zijn die al die speldjes op bestelling maakte.

Ergens op zolder

Ik ga mijn zolder op. Want ergens moet dat album nog verscholen liggen. Ik kan me niet voorstellen dat ik dat ooit in de afvalbak heb gekieperd.

Het is dat we het er nu over hebben. Eerlijk gezegd waren die

speldjes wel in een heel erg achterafkamertje in mijn hoofd beland. Verroest, nu ik er zo over denk, de speldjes werden opgevolgd door sleutelhangers. Allerlei soorten en merken aan van die ronde ringetjes. Ik had er een hele rits onderaan mijn Tomado-boekenrekje hangen. Maar waar die gebleven zijn zou ik met geen mogelijkheid weten. Toch kwijtgeraakt tijdens een verhuizing, denk ik. Terecht. Aan die speldjes bewaar ik dierbaarder herinneringen.

Ach ja, een mens verzamelt heel wat in de loop der jaren. Laatst kreeg ik een telefoontje van een aangetrouwd familielid. Zijn vader had van alle reizen die hij met zijn vrouw maakte plakboeken bijgehouden. Compleet met ansichtkaarten en teksten, met het suikerzakje erbij van het etablissement waar ze koffie hadden gedronken. Prachtig en mooi, verzuchtte mijn familielid, maar wat moet je ermee?

Een liefdevolle terugblik

Dat, beste lezers van Zeeuws Weerzien, zal ook wel eens door uw hoofd schieten. Zo lang theelepeltjes, postzegels, Donald Ducks, ansichtkaarten, verzameld. Dan komt er een moment dat je denkt: wat nu, wie ga ik hier nog blij mee maken?

Dan moet u maar zo denken: u hebt er toch in elk geval zelf plezier aan beleefd. Zo denk ik ook over mijn speldjes. Als ik ze kan vinden, zal ik er nog eens liefdevol naar kijken.

Nostalgisch speldje van Bolletje beschuit.

Nummer tien

Een nieuwe Zeeuws Weerzien. De gratis herinneringskrant waar u elk kwartaal naar uitkijkt. Nummer 10 alweer. Nu de beperkingen wegens corona wat meer zijn opgeheven liggen we gelukkig weer op meer plaatsen dan vorige keer. Neem een exemplaar mee voor uzelf of om iemand er een plezier mee te doen. Voor de actuele lijst van afhaalpunten zie onze website www.zeeuwsweerzien.nl We horen uw verhalen graag!

Wekelijks Zeeuws Weerzien

Elke week een beetje Zeeuws Weerzien. Te lezen en te horen. Op de website zeeuwsweerzien.nl verschijnt wekelijks een column met een gebeurtenis uit het leven van een van onze vaste medewerkers op basis van een foto uit de oude doos. Daarvan maakt Remco van Schellen van Omroep Zeeland telkens een podcast: een gesproken verhaal met degene die het verhaal heeft meegemaakt in de rol van verteller. Die podcast is op vrijdagochtend tussen zeven en acht uur te beluisteren in het radioprogramma Zeeland Wordt Wakker bij Omroep Zeeland. Tevens terug te luisteren via de podcast die bij de column op de website staat en bij anchor.fm/zeeuwsweerzien. Een ideale overbrugging tussen twee kranten van Zeeuws Weerzien!

Een perfecte match tussen cliënt en vrijwilliger!

Soms is het er ineens! De perfecte match tussen een cliënt en een vrijwilliger. Omdat ze dezelfde passie delen en daarin gelijkwaardig zijn aan elkaar. Jan en Dirk vormen zo'n match. Allebei houden ze van hardlopen, dus waarom niet samen?!

Jan heeft dementie op jonge leeftijd en volgde dagbehandeling bij SVRZ. 10 km hardlopen vindt hij heerlijk. Maar alleen kan hij niet zo ver lopen, want hij zou verdwalen. Stafdirecteur Zorg & Welzijn Dirk de Korne loopt in zijn vrije tijd ook graag zo'n grote ronde. Toen hij hoorde van de wens van Jan, besloot hij met Jan te gaan lopen. Dirk: "We vinden het allebei leuk om te hardlopen en daarom is het voor mij geen enkele moeite. Het voelt niet als vrijwilligerswerk, maar gewoon als het uitoefenen van mijn hobby. We zijn op zo'n moment gelijkwaardig."

Onlangs liepen Dirk en Jan samen een halve marathon. Een knappe prestatie, van

allebei! Dat bleef niet onopgemerkt. Omroep Zeeland maakte er een mooie reportage van. Heb je die gemist? Kijk het dan zeker terug op omroepzeeland.nl!

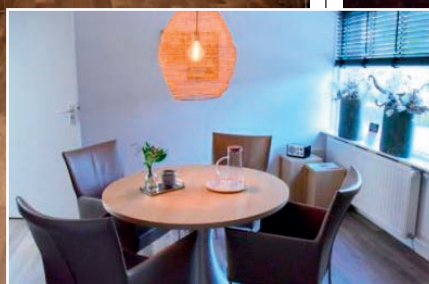
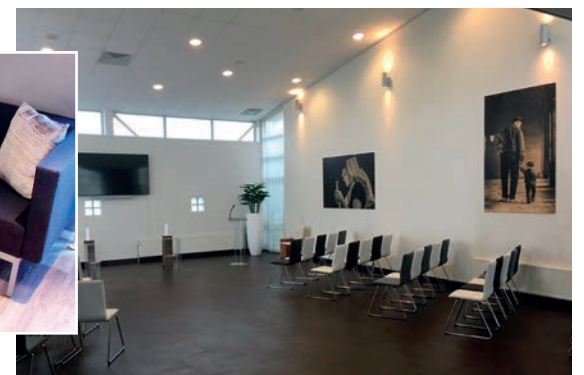
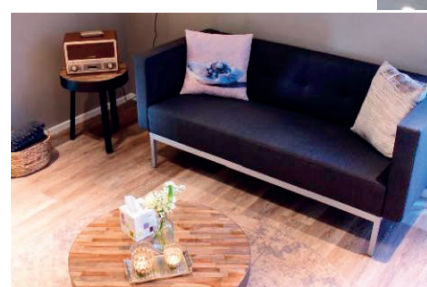
Monuta Adrienne Klein heeft twee uitvaartcentra

Monuta

Eén centrum in Vlissingen, De Voorzorg en één uitvaartcentrum in Middelburg, Adagio. Daarin zijn wij uniek en kunnen we zelf alle diensten en faciliteiten bieden die nodig zijn voor een uitvaart.

Maar belangrijker, de centra zijn warm en huiselijk ingericht. Naast een aula waar een dienst en ook condoleances gehouden kunnen worden, hebben beide centra zogenaamde familiekamers. Dit zijn kamers waar nabestaanden op ieder moment en zo lang als wenselijk bij hun dierbare kunnen zijn. Ook kunnen er persoonlijke spullen op de kamer gezet worden.

Op www.monutaadrienneklein.nl krijgt u onder het kopje Uitvaartcentra in Vlissingen en Middelburg een filmpje met een impressie van beide panden.

Monuta
Adrienne Klein
De steun bij ieder afscheid.

In Middelburg, Veere en Vlissingen
0118 - 412 760, www.monutaadrienneklein.nl

Colofon

Zeeuws Weerzien is een gratis krant vol verhalen over het Zeeland van de vorige eeuw. Om zelf te lezen, of als aansporing om samen met anderen herinneringen op te halen. De krant verschijnt 4x per jaar in een oplage van 50.000 exemplaren en wordt verspreid in heel Zeeland: in de vestigingen van Bibliotheek Zeeland, zorg- en welzijnsinstellingen, gemeentehuizen, musea, boekhandels en bij diverse lokale ondernemers. Een actueel overzicht van distributiepunten evenals een digitale versie van de krant, treft u aan op onze website Zeeuwsweerzien.nl. De krant komt tot stand dankzij de inzet van een groot aantal vrijwilligers en i.s.m. Stichting Feest van Herkenning, die bijeenkomsten organiseert waarbij het delen van herinneringen centraal staat.

Van alle eerder verschenen edities kunt u, zo lang de voorraad strekt, een gratis exemplaar afhalen tijdens openingsuren bij ZB| Plan-bureau en Bibliotheek van Zeeland, Kousteense-dijk 7, 4331 JE Middelburg.

Uitgever

Stichting Zeeuws Weerzien
Voorzitter Frans van de Velde
Postbus 33, 4350 AA Veere
www.zeeuwsweerzien.nl
secretariaat@zeeuwsweerzien.nl

Redactie

Peter de Jonge (hoofredacteur),
Margreth Ernens (website, eindredactie), Allie Barth,
Peter Blom (Zeeuws Archief),
Jan van Damme, Johan Francke
(ZB Bibliotheek van Zeeland),
Mieke van der Jagt, Albert Kort,
Ans van Nieuwenhuijze, Ali Pankow,
Willem Staat, Peter Verdurmen.

Vormgeving

Leo Minnaard
Ramon de Nennie, decreet

Illustratie voorpagina

Maryanne van Winden

Druk en advertentieverkoop

Meulenberg Media, Patrick Joossens
drukkerij@meulenberg.nl

Projectcoördinatie

Hanneke de Vroe
redactie@zeeuwsweerzien.nl

Bij het samenstellen van deze krant is met zorg getracht alle rechthebbenden m.b.t. beeld- en archiefmateriaal te achterhalen. Mochten personen of instanties desondanks van mening zijn dat (foto)rechten zijn geschonden, dan kunnen zij zich wenden tot de redactie via redactie@zeeuwsweerzien.nl

Deze editie is mede mogelijk gemaakt door:

VERDWENEN BEROEPEN... 'DE VODDENBOER'

Vodduh, Vodduh...!

De voddenboer is een echte

verzamelaar, want het beroep

werd vaak gecombineerd

met de handel in oude metalen

en oud papier.

door: Johan Francke

Hij haalde allerlei textiel op - waarvoor hij ook betaalde - waarna hij dit sorteerde in de categorieën wolgebreed (dat bracht het meeste op), katoen, laken en jute. Om zoveel mogelijk vodden te verwerken werden deze in een zak aangestampt, hetgeen nogal een stoffig karweitje was.

Die zakken met lompen werden weer naar een groothandel gebracht voor verder hergebruik, zoals de papierindustrie of de productie van papiergeld. De productie van papier gebeurde steeds vaker op basis van hout. Reden waarom de voddenboeren vanaf de jaren vijftig en zestig overgingen op het verzamelen van oudpapier, dat ook werd hergebruikt voor papierproductie.

'Vodduh'

Voddenboer A.W. van de Engel uit Vlissingen ging met zijn koperen bel luid klingelend de deuren in de wijk af. 'Vodduh...', riep hij dan luid. De aangeboden vodden werden door hem met

een unster (een weegapparaat met ongelijke armen) gewogen en vervolgens in klinkende munt vanuit zijn knipbeurs aan de aanbieder uitbetaald.

Hugo van Son (twaalf ambachten, dertien ongelukken), een Rotterdammer, streek voor de oorlog via Goes in Middelburg neer en was in de ganzenstad actief als lompenhandelaar. Hij werkte aanvankelijk met paard en wagen. Dat had als voordeel dat zijn hulpje 'Oom Piet Mieras' kon worden thuisgebracht, als deze in de bak zijn roes lag uit te slapen. Toen na de oorlog de handel opbloeiende ten gevolge van de materiaalschaarste ging Van Son over op bakfiets en vrachtwagen.

Voor en na de oorlog waren er in tal van plaatsen in Zeeland voddenboeren. Zo had je in Middelburg Kees van Tol en de lompen- en metaalhandel van de gebroeders Polak.

Hondenkar

De familie Kaljouw wist in de

twintigste eeuw zelfs een heel bedrijf rond de lompenhandel op te bouwen. Jan Kaljouw senior begon rond 1897 zijn handeltje in lompen en oude metalen vanaf de Grootte Abeele in Oost-Souburg met een hondenkar en later paard en wagen. Honderd jaar later reden de vrachtauto's van kleinzoon Wim met oud papier over heel Walcheren. De nering van lompen en metalen was tijdig verschoven naar oud papier, dat vanaf de jaren zestig meer opbracht.

Onderduiken

Een mooi staaltje naastenliefde liet de Colijnsplaatse voddenboer Kees Groenleer zien. Hij liet de familie van zijn joodse collega Polak uit Middelburg in de oorlog bij hem onderduiken. Vader Arjaan (1913-2003) en zoon Piet Groenleer, spruiten uit deze familie, vestigden zich na de oorlog als voddenboer in Arnhemuiden, waar de laatste in 2011 nog actief was.

Metaal-recyclingbedrijf Groen-

leer komt voort uit de lompenhandel van Leen Groenleer die vanaf 1938 met een transportfiets lompen en metalen ophaalde in Zierikzee.

Maar deze successen zijn toch eerder de uitzondering dan de regel. Het beroep had geen hoog aanzien. In het tijdschrift Nieuw Zeeland schreef Jan Bruins: *je kreeg haast geen meisje als je voddenboer was.*

Daar stond tegenover dat er ook mensen liever voddenboer dan boerenknecht waren, omdat je dan ten minste eigen baas was.

Omdat de vodden steeds minder opbrachten, werd het ophalen steeds vaker gedaan door vrijwilligers van charitatieve instellingen die daarvoor een vergunning kregen. Maar het kan verkeren, want toen de textielprijzen in de jaren negentig stegen werd het ophalen (er werd in 1998 inmiddels een gulden per kilo gegeven!) opeens een markt waarin ook criminelen participeerden, die illegaal textiel verzamelden.

Verzamelen? Ik kan niks weggooien

door: Mieke van der Jagt

Ik ben een hoarder. Daar is geen Nederlands woord voor. Vroeger noemden wij zo iemand een gek.

Het heeft niets te maken met verzamelen. Een verzamelaar besluit iets te gaan verzamelen en zoekt ernaar, geeft er desnoods best een hoop geld voor uit. Een hoarder doet gewoon nooit iets weg.

Soms lijkt het op verzamelen. Ooit nam ik eens een souvenir mee uit Salamanca: een kikkertje. Toevallig kreeg ik in die tijd ook een kikkertje van iemand cadeau. En toen begon het: met twee kikkers in de vensterbank moest ik wel een kikkerverzamelaar wezen. Ze kwamen met bosjes binnen, rijp en vooral groen. Geen haar op mijn hoofd die eraan dacht die kikkers weg

te doen, tot er eens iemand zei: „Goh, verzamel jij ook kikkers? Ik ook!” Dat was het moment om ze allemaal in een tas te stoppen en mee te geven.

Gillend gek

Ieder mens met een moderne smaak (minimalistisch, strak en zwart-wit) zou gillend gek worden in mijn huis. Het staat vol dingen waarvoor ik moet zorgen. Ze hebben een naam: het kastje van Tante Dirkje, de stoel van Tante Jane, de vaas van Opoe en de naaidozen van talloze overleden tantes en buurvrouwen.

Het kan niet eerder weg dan dat er een zus, een zoon, dochter, neef of nichtje plotseling belangstelling toont. Ze krijgen het meteen mee of regelen een busje.

Het hoeft geen uitleg dat een

hoarder op een goed moment in de problemen komt en een kenmerk van de hoarder is dat hij dat niet kan oplossen. Mijn boekenkast raakte vol. Gauw een extra kastje in de gang geflanst. En eentje boven in de logeerkamer. Maar die raakten ook allemaal vol met dwars bovenop de boeken, andere boeken.

Neem maar mee

Opruimen dus, het moest maar een keer. Het enige boek dat weg kon was de handleiding voor MS Dos, een voorwereldlijk computersysteem. Maar als iemand in mijn kast een boek ziet wat hem bevalt; hij mag het zo meenemen. Ik ben zelfs geneigd mensen boeken op te dringen. Omdat ik ze zelf mooi vind, niet eens om ervan af te raken. Je bent een hoarder of je bent het niet.

Zondagsschool, catechisatie, wierook en kaarsen

Het geloof speelde een grote rol in ons leven. De afstand tussen protestant en katholiek was groot. Je deed je boodschappen bij de kruidenier die van jouw kerk was. En verliefd worden op iemand van een andere kerk was ingewikkeld.

Herinneringen aan geloof en kerk staan centraal in het decembernummer van Zeeuws Weerzien. Een bijzondere vertelling op de zondagschool, de geur van wierook en kaarsen...

Welke herinneringen koestert u? Deel het met ons via redactie@zeeuwsweerzien.nl of stuur een briefje naar Stichting Zeeuws Weerzien, Postbus 33, 4350 AA Veere.

Dat asbakje van mijn vader was het begin

Asbakjes, tegeltjes, werf- en motorenplaatjes, jubileum- en relatiegeschenken, kerstcadeaus...

Jenet van Suijlekom (68) uit Speijk spaart zo'n beetje alles wat met (binnen)scheepvaart te maken heeft.

door: Margreeth Ernens

Jenet is een schipperskind. Haar eerste schooljaren was ze 'in de kost' in Drimmelen, waar ze het heel fijn had.

In 1962 ging ze naar het Koningin Juliana-internaat in Terneuzen. „Daar vond ik het in een woord verschrikkelijk! Wat een gedril. Pas als de directrice 'Soep eten maar' had gezegd, mocht je gaan eten. En dat eten was nog afgrijselijk ook. Ik kan zo nog wel even doorgaan... Ik ben nu 68 en door die ervaringen nog best wel wat getraumatiseerd. Ik haatte Terneuzen! Pas toen ik er in 2010 na 36 jaar weer kwam, met het schip van mijn vriend, ging het wel weer. We kregen er vrienden en kennissen, maar de Iepenlaan, waar het internaat stond, vermeed ik.”

Gekregen

Toen haar vader overleed, vond Jenet bij zijn spullen een stenen asbakje in de vorm van een roeibootje.

„Ik herkende het meteen van vroeger. Dat is het begin van mijn verzameling geworden.” Sindsdien heeft ze een indrukwekkend aantal voorwerpen bijeen gegaard: „113 asbakjes, een fruitschaal, bonbonschalen, 2 koperen roeibootjes, wat speldjes en 1 sigarenbandje en o ja nog wat bronzen en messing werf- en motorenplaatjes. Nu ik alles zo in ogenschouw neem, is het eigenlijk verbazingwekkend hoeveel ik gekregen heb van mensen. Die zeggen dan: 'neem jij het maar, want het zegt de kinderen niets en dan gaat het misschien de vuilnisbak in.'”

Asbakje van Scheepwerf L.Padmos uit Bru, Bruinisse.

Jenet van Suijlekom aan het roer van haar favoriete spits.

Scheepswerf De Schelde in Vlissingen gaf mooie dingen cadeau als er een schip te water werd gelaten.

Links een asbakje van Eissens Vlissingen/Delfzijl, rechts de veerboot Vlissingen-Bresjes.

Centjes verzamelen

door: Ans van Nieuwenhuijze

In het ruim van deze scheepspaarpot bewaar ik de munten van het guldentijdperk, variërend van een oude, zwart uitgeslagen, zilveren rijksdaalder tot een koperen cent.

Als kind kreeg ik de spaarpot van mijn moeder. Zij had hem zelf ook als kind gekregen en gebruikt. Mijn moeder is in 1915 geboren. Aangenomen dat zij hem zo rond haar vijfde verjaardag heeft gekregen, moet het scheepje zo'n honderd jaar oud zijn.

Ik stopte er de centjes in die ik kreeg op mijn verjaardag en als ik met mijn rapport van de lagere school bij mijn grootouders en ooms en tantes langs ging. Ook moest er een deel van mijn zakgeld gespaard worden.

Papiergeld

Voor papiergeld was de spaarpot minder geschikt. Vooral de vrij grote biljetten van tien en vijftiengulden moesten tot in het oneindige worden gevouwen

om in de scheepsrump opgenomen te kunnen worden. Nu kreeg ik die niet zo vaak, dus een echt probleem was dat niet en soms legde ik zo'n briefje gewoon onder de spaarpot. Om de zoveel tijd werd het scheepje geleegd en toog ik met mijn gele Rijkspostspaarbankboekje naar het postkantoor.

Ik vond dat altijd een beetje plechtige gelegenheid. Het gestorte bedrag werd bijgeschreven en daarnaast kreeg je een rond stempel van de postkantoorhouder gedrukt. Die functionaris haalde soms wel wat van plechtigheid af door

Ik vond dat altijd een beetje plechtige gelegenheid. Het gestorte bedrag werd bijgeschreven en daarnaast kreeg je een rond stempel van de postkantoorhouder gedrukt. Die functionaris haalde soms wel wat van plechtigheid af door

eerst af te maken waarmee hij bezig was en pas daarna het luikje in het loket open te maken. Ik vond in die gevallen dat ik met mijn spaarcentjes te lang werd genegeerd.

Zilvervloot

Later werd bij de Rijkspostspaarbank de Zilvervloot geïntroduceerd, waaraan ik ook heb meegedaan. Met de regeling kon je tot een bepaalde leeftijd sparen en als het geld werd uitgekeerd, kreeg je daar een bonus bij. Inmiddels is dat systeem door een andere bank overgenomen, heb ik begrepen.

Met het digitaal bankieren is er wel wat van de romantiek van het sparen afgebrokkeld, maar voor kinderen heeft een spaarpot nog altijd iets magisch.

Bierviltjes

Veel bierviltjes hadden tot ver in de jaren negentig alleen een bedrukte voorzijde met daarop het biermerk. De achterzijde werd soms gebruikt voor promotie voor festiviteiten, zoals het viltje op de foto uit Terneuzen in 1984. Naast viltjes voor seizoenbieren zoals lentebok en alcoholvrij bier, waren er ook vaak aparte viltjes met carnaval en soms complete series, zoals van Oranjeboom, dat met een cartoon een tiental variaties op spreekwoorden en gezegdes uitbracht: *even een boompje verplanten...*

Evert verzamelde alles

Evert van Dijk begon al op jonge leeftijd met sparen.

Miniatuurautootjes, treintjes, postzegels, speldjes, sleutelhangers, suikerzakjes, sigarenbandjes, voetbalplaatjes en munten: je kunt het zo gek niet bedenken of al deze dingen sleepte hij als een hamster mee naar huis. *door: Albert Kort*

Zijn passie lag bij postzegels. Ging het aanvankelijk om zegels uit alle landen, gezien de enorme hoeveelheid moest Evert zich al spoedig beperken en hij koos voor Nederland, Engeland en de Engelse koloniën. De verzameling groeide gestaag. Aanvankelijk door ruil met vrienden, maar later vooral door koop van zogenaamde 'pakketten' bij de plaatselijke postzegelhandelaar. Dat waren enveloppen volgestopt met allerhande onuitgezochte kantoorpost. Aangezien de zegels nog op de enveloppen zaten, moesten die er eerst nog worden afgeweekt. In een teiltje warm water, waarna ze moesten worden gedroogd om ze vervolgens nauwgezet te sorteren. Een hele klus, als je bedenkt dat het vaak om vele honderden zegels ging.

'Het verhaal'

Het aantrekkelijke van postzegels lag voor Evert in 'het verhaal' achter de afbeelding. Via de postzegels kwam hij aan de weet welke vorsten Nederland vroeger bestuurden, welke zeehelden ons land had voortgebracht en welke mooie gebouwen er niet allemaal waren te zien. Kortom, het verzamelen van postzegels had iets weg van het doornemen van een encyclopedie. Evert hield het niet bij postzegels. In zijn hobbykamer laat hij me de vele speldjes zien waarop allerlei auto-, fiets- en benzine-merken zijn te zien. Ook beschikt hij over een boek, waarin de vele sigarenbandjes zijn geplakt die hij in de loop der tijd van zijn vader of oom kreeg. Wie kent ze

nog: de sigaren van Schimmelpenninck, Ritmeester, Agio, Willem II en Elisabeth Bas?

Ogen uitsteken

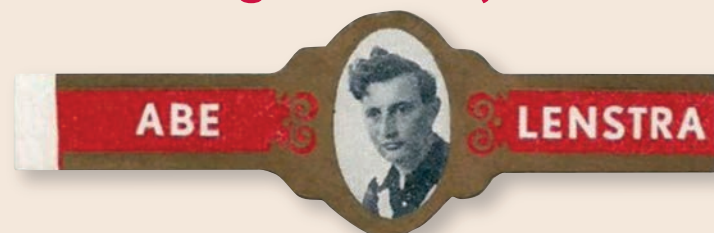
De suikerzakjes ontbreken evenmin. Met de zakjes, waarop de naam en plaats van het café of restaurant stonden vermeld, kon je laten zien in welke plaatsen je allemaal was geweest en kon je een vriendje de ogen uitsteken

door hem een suikerzakje te laten zien van een etablissement in Parijs! Jammer dat de verzamelwoede van de toenmalige jeugd verdwenen lijkt. Toen hij nog geschiedenisles gaf, heeft Evert een keer geprobeerd brugklassers te interesseren voor het verzamelen van postzegels. Tevergeefs, zegge en schrijve twee kinderen toonden enige belangstelling.

Ook de vogelplaatjes bij de Rizla-vloetjes werden gespaard.

Het ontbrekende sigarenbandje

Verzamelen kan behoorlijk uit de hand lopen. Hoofdagent van de gemeentepolitie in Terneuzen, W.W. Penne, onthulde in de PZC van 25 april 1969 dat hij maar liefst 40.000 sigarenbandjes had en dat terwijl hij zelf nooit van sigaren had gehouden. In zijn verzameling bevonden zich onder meer staatslieden, wetenschappers, moderne kapsels en stadsgezichten. Afkomstig uit de hele wereld, want typische Nederlands was het sigarenbandje niet. Ook maakte hij kennis met de keiharde zakelijkheid die soms gepaard ging met het sigarenbandje. In de serie 'Nederlandse voetballers' ontbrak bij hem sterspeler Abe Lenstra. Navraag bij de fabriek leerde dat Abe - net als enkele andere toppers - maar liefst 500 gulden vroeg om met zijn giel op een bandje te staan. Dat vond de fabrikant te gortig. „Nu zitten er wat witte plekken in mijn album”, zei Penne. Of hij heel goed heeft gezocht weten we niet, maar tegenwoordig zijn oude sigarenbandjes met Abe Lenstra - uit een andere serie en van een ander merk - volop te koop op internet.

Mee de muziek mee

Vorige weeke zag ik 'em op 't busstation in Middelburg. 'n Joengen van 'n jaor of zestiene. 'n Gastje mee lang 'aor en op sniekers. Jao, zô'n glad vintje. En die maokende van alle bussen die an kwaomen riejen, 'n foto van de voorkant. 'n Verzaamelaor van bustypes.

Noe za je zeggen, wat kan je dao noe mee doen? Mao da vraogen deze mannetjes udder eihen nie af. 't Gaot om 't verzaamelen. „Om het verkrijgen van data”, zeggen ze dan tegenwoordig. En onwillekeurig most 'k an vroeger dienen, as 'k dat vintje dao bezig zag.

'k Was 'n jaor of zeven, achte. 't Was tegen de zeumer. In 'n

schoolschrijftje mee 'n groene kaft schreve kik allemao nummerborden van auto's op. Nao schooltied vlooge kik in 'n spurt naor 'uus. Dao lag dat groene schrijftje in 't bovenste schuufje van de kasse mee 'n potlôôdj al grêêd. Vlug omklêêjen en dan nao de Frikkedille, de deurgaonde straote bie ons in 't durp. En altied vloog 'k nao m'n vaste plekje. Da was dao, wao de trottoirbanden 'ôôge boven de straote staoken. Dao kon je lekker zitten mee je bêênen omloage.

M'n schrijftje goeng open en m'n potlôôd lag grêêd om de letters en ciefers van de passerende auto's en vrachtwoagens op te schrijven. In ielke bladzij was

een vouwe. De auto's van de lienkse kant, die nummerborren kwaomen lienks op de bladzij te staon en die van rechts kwaomen, an de rechtse kant.

Maor altied zettende kik de datum êêst an weerkanten van die vouwe. En dan mao wachten, wachten en nog 's wachten. Want dienik mao nie, dat 'r strôômen mee auto's deu de straote kwaomen. Bel nêê. Mao kwam t'r êêne an, dan was 't 'n klein fêêstje. 't Potlôôd goeng dan êêst nao 't puntje van m'n toenge om dat nat te maoken. Dan noemende kik de getallen en de letters om die dan in 'n schrijftje te schrijven. Soms stak de chaffeur z'n 'and op, want de mêêste auto's kwaomen bie ons van 't

durp. En êêntje toeterende altied. Die was van Willem de Jonge. Oh jao, nog even over dat potlôôd. As 't puntje vêre versleten was, dan schêrpene kik dat an de trottoirband. Da was wel 'andig. Want 'n mesje of 'n puntenslieper? Kan je bedienen, die kreeg 'k nie mee. 'n Mesje was vee te gevaorlijk en een puntenslieper die was ter thuus nie. Die waoren ommerst allêene maor op schoole. Vandaor dan mao schêrpen langst de stêênen.

Soms zaoten me dao wel mee 'n stik of vuuf, zes joengers. Mao dat durende nie lange, want sommigte die verzonnen mao wat nummerborren. „Das zuuren,” zeiden we dan tegen mekaore. En zô dunnende dat

groepje toch rap uut. 't Was natuurlijk ook nie iets om weken mee bezig te ziin. 't Schrijftje, dat kreeg 'k vorig jaor nog 's in m'n 'anden. Jao, lank bewaord, mao toen vloog 't toch in de papierbak. 'k Kan noe zeggen: 't Is mee de muziek mee, want die mannen 'aolen noe 't oud papier op bie ons in 't durp. An dat alles most ik vorige weke dienen toen die gast in Middelburg de bussen liep te spotten.

Rinus Willemsen uit Biervliet is een van de streektaal-specialisten in Zeeland. Speciaal voor deze krant klimt hij in de pen.

De jaren 40. | Foto's: Peter Kouijzer.

Verzamelen voor het geva

Wie 'aan toneel doet' durft nauwelijks iets aan kleding en accessoires weg te doen. Die hoed met voile van moeder kan best nog eens van pas komen in een toneelstuk of een sketch. Die hoge hoed van opa moet zeker ook bewaard blijven en die pandjesjas lijkt helemaal van onschatbare waarde. Nou en die jas gekregen van een goede vriend, die jas die hij droeg in de jaren zestig en die doet denken aan die LP van The Beatles: 'Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band' zou een verrassing kunnen zijn op de speelvloer. Wellicht ook komt er nog eens een stuk waarin die overjarige cocktailjurkjes gebruikt kunnen worden. Bij Theatergroep Zierik in Zierikzee weten ze er alles van: 'Verzamelen voor het geval dat...'

Hoeden en jassen.

Cocktailjurken.

Jurken en schoeisel.

Hoedjes en petten.

al dat ...

Hoed met voile.

Bruidsjurk met bont.

Vossenbontje.

Het plaatjesalbum van mijn oom

Veerpont Walsoorden-Hansweert.

door: Allie Barth

Een oom van moeders kant moest in 1947 de belangen van Nederland verdedigen in 'Ons Indië'. Ik werd in dat jaar geboren en kreeg zijn naam. De mogelijkheid bestond immers dat hij niet zou terugkomen.

Oom was een enthousiast roker en spaarde de plaatjes die bij de pakjes sigaretten zaten, zoals voetbalplaatjes. Dat soort afbeeldingen van toentertijd bekende voetballers werden al in de jaren twintig uitgegeven door onder meer de Miss Blanche Fabrieken in Rotterdam. Er werd veel reclame gemaakt voor rookartikelen, niet alleen met plaatjes, maar ook met een slogan als 'Chief Whip op ieders lip'.

In en op het water

In 1933 besloot de sigarettenfabrikant de plaatjes van voetballers uit te breiden met een nieuwe serie afbeeldingen, getiteld: 'Nederland in en op het water'. Een honderdtal fraai uitgevoerde plaatjes liet een keur aan Nederlandse schepen zien. Passagiersschepen, vrachtboten, oorlogsbodems vanaf het eind van de negentiende eeuw tot 1930 toonden waarin een klein land groot kon zijn. Maar ook haveninstallaties, sluizen en

bruggen kregen een plaats in het album.

Doktersadvies

Mijn oom kwam weer terug, maar rookte geen Miss Blanche meer. Hij was overgestapt op North State. Toen ik hem als puber in de jaren zestig nog eens bezocht, gaf hij mij het album 'In en op het water' mee en sprak daarbij de woorden: „Ik ben nou eenmaal jouw suikeroom.”

Hij deed er niets meer mee en de dokter had hem ten sterkste aangeraden om te stoppen met roken.

Vloot

Sindsdien is het album in mijn bezit en zo nu en dan kijk ik er nog eens in. Het wordt duidelijk dat Nederland nog een land was met een vloot die meetelde.

In het boekje staan twee afbeeldingen uit Zeeland. De een betreft het sluizencomplex bij Wemeldinge uit de jaren twintig. Het andere geeft een beeld van de veerboot Prins Hendrik die van Wemeldinge naar Walsoorden voer. De sluizen bij Wemeldinge zijn er niet meer en de Prins Hendrik werd in de oorlogsdagen van mei 1940 vernield en nadien gesloopt.

Voorkant van het Album.

Een paarse verzameling

door: Marjo Griep

In de moestuin hebben we dit jaar ook een verzameling, namelijk van paarse koolsoorten. Nieuw dit jaar zijn de paarse boerenkool en de paarse spitskool. Verder telen we nog paarse koolrabi en rodekool, die wel degelijk paars is. Vooral rodekool is een ‘klassieke’ groente. Grootmoeders recept voor deze koolsoort is vaak gestoofd met een kruidnagel, laurier en appel. En niet te vergeten azijn, dat er voor zorgt dat rodekool zijn naam eer aan doet. Een iets andere manier om rodekool te bereiden is om de kool te verwerken in een stampapot.

Recept verse rodekoolstampot

Ingrediënten (voor 4 personen)
1 kilo kruimige aardappelen, geschild
750 gram gesneden rodekool • 200 gram spekjes • 1 ui, gesnipperd
50 gram boter • Scheutje melk • Peper en zout

Bereiding

De aardappelen en de rodekool worden ieder apart in een pan gekookt, met wat water. Kook de aardappelen gedurende 15-20 minuten en de rode kool 10-15 minuten. Het is belangrijk dat de rodekool nog beetgaar is. Bak intussen de spekjes in een droge koekenpan. Zodra er wat vet uit de spekjes is gekomen, kan de ui erbij. Bak op een laag vuur de ui lichtbruin en de spekjes tot ze mooi gekleurd zijn. Giet de aardappelen en de rodekool af. Laat de aardappelen even uitdampen. Doe de boter en een scheutje melk erbij en stamp de aardappelen met een pureestamper. Doe de rodekool, de ui en de spekjes (met het vet) erbij. Roer alles goed door en breng de stampapot op smaak met peper en zout.

Natuurlijk kan er ook appel in deze stampapot. Roer blokjes appel met de rode kool en de spekjes door de aardappelpuree, zodat de blokjes heel blijven. Zo geven ze structuur aan de stampapot.

Een veganistische variant van deze rodekoolstampot is supersimpel. Vervang de boter door olijfolie, de melk door sojamelk en de spekjes door veganspekjes.

Zeeuwse sporters bij Blue Band

Op de foto uit het Blue Band-boek: Hans Harting (links) in duel met Wim Slikhuis.

Bij het margarinemerk Blue Band (Bleu Band noemde mijn moeder het) kon je vanaf 1954 maar liefst 150 ingekleurde sportfotootjes sparen, die moesten worden ingeplakt in kleine albums met teksten van sportjournalisten als Bob Spaak, Jan Cottaar en Jan Blankers, de man van Fanny Blankers-Koen. De tien deeltjes konden worden bewaard in een verzamelband met harde kaft. Er stonden ook foto's in van Zeeuwse sporters, zoals de Goese keeper Frans de Munck en de uit Vlissingen afkomstige hardloper Hans Harting, die in 1952 op de 1500 meter deelnam aan de Olympische Spelen in Helsinki. (PdJ)

10 | Puzzel ‘Verzamelen’

1	13			12		10		6		11	
2	17	16		5		17				15	
3	20	12			2		5		13		
4	16		3	13		15					
5	13		12	4			9	10			15
6	11	18		2		1					
7		16	15		6		5	19		10	2
8	11	18				11					
9	5	12		20			6		15		
10		16	13				3	15		13	
11	17	10			5		3	18			
12		19		16	4		15	5		10	8
13	7		14	9		11		5			
14	16		8	2		11	15		13		
15	10		2			18		12	14		
16	7	12		8	19	5		10		13	
17	13			10	14			6		1	8

© Louis Kesteloo

Vul woorden in die voldoen aan de gegeven omschrijvingen, soms voorzien van een hint. Gelijke cijfers zijn gelijke letters. Bij juiste oplossing vormen de letters in de grijze vakjes, van boven naar beneden gelezen, de in te sturen oplossing van deze puzzel.

- 1

verzamelobject
(Kuifje, Suske en Wiske)
- 2

ander woord voor
'verzameling'
- 3

verzamelaar van postzegels
- 4

wie wind zaait, zal storm ...
- 5

verzamelobject
(zoethoudertjes)
- 6

verzamelobject (poen)
- 7

verzamelobject (sport)
- 8

gebouw waarin waardevolle
objecten bijeengebracht
zijn
- 9

ander woord voor 'hobby'
- 10

verzamelobject (frankeren)
- 11

register van objecten van
een verzameling
- 12

februari
- 13

sparen
- 14

verzamelobject
(MG, Triumph)
- 15

handelaar in oude
voorwerpen
- 16

plek voor wie zoekende is
- 17

verzamelobject (Agio,
Willem II)

Schrijver en uitgever bij de prijswinnares

De prijs uitgereikt krijgen door de auteur zelf. Het overkwam mevrouw De Witte-van Sluijs uit Baarland. Zo won de hoofdprijs van puzzel nr 8 van herinneringskrant Zeeuws Weerzien en ontving het boek 'De wonderdokter'. Een uniek tijdsdocument over de Zeeuwse plattelandsarts Albert Willem van Renterghem.

Het was niet de eerste ontmoeting van mevrouw De Witte - afkomstig 'van de Borsseledijk' dichtbij Nieuwdorp - met Rinus. Ze heeft in Nieuwdorp met hem op de lagere school gezeten. „Ken jij juffrouw Meide nog? Of meester Koop?”

Geen wonder dat diverse boeken van de Zeeuwse schrijver al in haar boekenkast prijken. 'De wonderdokter' is een welkome aanvulling. Het boek is ter beschikking gesteld door de Amsterdamse uitgeverij Cossee. Eva Cossee, die een huisje heeft in het gehucht Blazekop bij Ovezande, was aanwezig om mevrouw De Witte te feliciteren.

Puzzel mee en win een prijs

Stuur uw oplossing inclusief uw adresgegevens vóór 15 november naar: puzzel@zeeuwsweerzien.nl of Postbus 33, 4350 AA Veere. Onder de goede inzenders verloten wij drie boeken over een Zeeuws thema, ter beschikking gesteld door ZB Bibliotheek van Zeeland. Als unieke hoofdprijs kunt u het boek "Aoaales wier anders" winnen.

Prijswinnaars puzzel nummer 9

De juiste oplossing van de puzzel is: Familiealbum. Het boek 'Wat over bleef - drie VOC routes op Walcheren' (ter beschikking gesteld door ZB Bibliotheek van Zeeland) is aan de volgende goede inzenders gestuurd: M. Boone, Oost-Souburg; Mevr. P.J. de Visser-van Dalen, Wilhelminadorp en E. van Vlieberghe, Hengstdijk.

De hoofdprijs, een collectie oude kinderboeken ter beschikking gesteld door mevrouw Kole, is gewonnen door de familie Lampert in Gapinge. Wij nemen contact met u op voor de overhandiging.

Lawaaiierig, stoffig, maar o zo mooi

door: Peter Verdurmen

Adrie Buijze voor de zeventig jaar oude Amerikaanse Cormick-Deering WVD 9 tractor. Foto Peter Verdurmen

Zijn verzameling past niet in een album. Adrie Buijze uit Groede heeft ruimte nodig voor zijn collectie oude tractoren en landbouwwerktuigen. „Dat is het voordeel als je op een boerderij woont, daar heb je alle ruimte voor zo’n hobby”, zegt hij.

De pensioengerechtigde leeftijd is hij inmiddels ruimschoots gepasseerd („Ik ben 5 minuten voor de ondertekening van de capitulatie in Wageningen geboren en ben dus nog nét een oorlogskind”) maar hij werkt nog steeds. Samen met twee van zijn zoons runt Adrie Buijze een flink loon- annex akkerbouwbedrijf.

Liefde voor oude techniek

Als peuter, eind jaren veertig, zag hij voor het eerst een dorsmachine in werking. Het maakte een

verpletterende indruk op het ventje. Daar is de liefde voor oude techniek geboren. Hij doorliep de lagere en middelbare landbouwschool in Schoon-
dijke en ging daarna werken.

Je hebt hobbyisten die retro tractoren en werktuigen tot in de puntjes restaureren, net of ze zo uit de fabriek komen. Daar ligt niet de interesse van Adrie Buijze, zijn collectie van een tiental oude exemplaren vertelt een ander verhaal. De machines hebben ontelbare draaiuren gemaakt, en dat zie je, maar ze doen het nog steeds. Adrie start ter demonstratie een zeventig (!) jaar oude Amerikaanse Cormick-Deering WD 9 tractor. Twee startpogingen zijn genoeg. Uit de uitlaat komt een flinke wolk blauwe rook. De motor draait al snel stationair en Adrie is zichtbaar in zijn element.

Computerstoring

Van een motorstoring of ander technisch probleem schrikt de Groedenaar niet. Kwestie van ervaring, zegt Adrie.

In vergelijking met nu zijn de toegepaste technieken eenvoudig. „Voor een computerstoring hoef je niet bang te zijn”, lacht hij. Zijn dochter Ina en haar man Pieter hebben een paardenboerderij bij Oostburg. Op oogstdagen, in hartje zomer, verzorgde Adrie demonstraties met een oude dorsmachine. Lawaaiierig, stoffig, maar o zo mooi die oude techniek, vond iedereen.

Buideltasje van restjes

Sparen en verzamelen, wie deed het niet als kind? Knikkers, postzegels, sigarenbandjes, speldjes, suikerzakjes of luciferdoosjes. Of wat meer recent voetbalplaatjes, flipflo’s en Pokémonkaarten. Al die verzamelingen bewaarde je zorgvuldig in dat bijzondere doosje, blikje, album of zakje. Eindeloos werd er onderling geruild en gezocht naar net die éne, die je nog niet had.

Maar niet alleen kinderen spaarden en verzamelden. Ook moeder spaarde. Zij spaarde heel andere zaken. En nee, zij spaarde niet voor haar plezier, maar voor haar was sparen pure noodzaak. Telkens wanneer moeder namelijk iets gebreid, genaaid of versteld had, bewaarde ze de restjes. Kleine bolletjes garen en snippertjes stof verdwenen in een rieten mandje, losse knopen in een blik. Net zo lang totdat zij genoeg verzameld had om van ál die

kleine beetjes weer wat nieuws te kunnen maken. Met de restjes wol breide ze een sjaal, een dekentje of poppenkleertjes, en snippertjes stof werden een lappendekentje, gymtas of knikkerzak.

Patroon

Het patroon voor dit schattige buideltasje (met het breimotiefje van een Arnhemse visserstruierin verwerkt) is heel leuk om te breien van zo’n restje wol. Het patroon is te vinden op onze website www.zeeuwsweerzien.nl U kunt er natuurlijk ook een kleine verzameling in bewaren! Het patroon is voor de gevorderde breister.

Heeft u geen restjes? www.blij-dat-ik-brei.nl heeft een enorme collectie geschikte garens!

ZEEUWSE VISSERSTRUORIEN

Breipatroon:

www.zeeuwsweerzien.nl

SPELDJES VERZAMELEN EEN WARE RAGE

Hoeveel speldjes hebben uw kinderen al verzameld? Veertig? Vijftig? Hoeveel zij er ook mogen hebben, u kunt ze altijd nog verrassen met het mooie speldje dat u bij CO-OP koffie krijgt. Een prachtig rood met goud speldje,

dat zeker een pronkstuk in uw verzameling wordt. En voor u is er ook nog een verrassing.

Bij de altijd verse CO-OP koffie: 2 E(extra)-zegels, om nóg sneller een Winstandeel te krijgen.

Een nuttige verzameling ...

- ramon

Een bezoekje waard! Tijdelijke exposities in de Zeeuwse musea

Dit overzicht wordt samengesteld door de redactie van Zeeuwse Ankers • info@zeeuwseankers.nl

september
tot
december
2021

► Brusea | Oudestraat 23, Bruinisse

'Schelpen van schelpdieren die voorkomen in de Grevelingen en Oosterschelde' • www.brusea.nl

► Fruitteeltmuseum | Annie M.G. Schmidtsingel 1, Kapelle

'Van der Have, zijn boomkwekerij en wat het bedrijf heeft betekend voor Kapelle!' • www.fruитеeltmuseum.nl

► Het Polderhuis Musea & meer | Zuidstraat 154-156, Westkapelle

t/m 10 oktober 2021: 'Illustratieve aquarellen van Adri Karman' • www.polderhuiswestkapelle.nl

► Historisch Museum De Bevelanden | Singelstraat 13, Goes

t/m 27 november 2021: 'Europa is hier' - Zo zagen zij Zeeuws Meisje
t/m 29 januari 2022: 'Nieuwe Oude lappen' - Merklappen uit de achttiende en eerste helft negentiende eeuw • www.hmdb.nl

► Industrieel Museum Zeeland | Westkade 114, Sas van Gent

'De ontwikkeling van de arbeidstijdmeter' - Prikklokken
'Gereedschap anders gezien' - Werken van Ton Koops
• www.industrieelmuseumzeeland.nl

► Marie Tak van Poortvliet Museum | Ooststraat 10a, Domburg

t/m 24 april 2022: 'Uit de Doeken. De Onthulling' - Een kennismaking met het ICEAC • www.marietakmuseum.nl

► Museum Arnemuiden | Langstraat 35, Arnemuiden

'Walcherse pronk' - Particuliere verzameling Zeeuwse streekdrachtsieraden • www.bezoekmuseumarnemuiden.nl

► Museum de Burghse Schoole | Kerkstraat 3, Burgh-Haamstede

'Langs Burgen en Kastelen' - Kastelen en Burgen op Schouwen-Duiveland • www.burghseschoole.nl

► Museum De Meestof | Bierensstraat 6, Sint-Annaland

Diverse tijdelijke exposities: 'speelgoed en poppenhuizen' | 'keramisten Chris Lanooy, Leen Quist en Hans Westerweel' | 'glaskunstenaar Ton Bruyns' • www.demeestof.nl

► Museum Het Bolwerk | Markt 28, IJzendijke

'Bastions zonder grenzen' | 'Simon Stevin' | 'Alexander Farnese' • www.museumhetbolwerk.nl

► Museum Het Warenhuis | Markt 2, Axel

t/m 30 oktober 2021: 'Kijkkasten - Peter Gabriëls' • www.hetwarenhuis.nl

► Museum Hulst | Steenstraat 28, Hulst

'Sporloos' - 150 jaar Trein en Tram Mechelen-Terneuzen • www.museumhulst.nl

► Museum Schooltijd | Nieuwstraat 2-4, Terneuzen

t/m november 2021: 'Een groot Avontuur in Miniatuur' - Beleef de wereld van fantasie, poppenhuizen en miniaturen • www.schoolmuseumterneuzen.nl

► Museum Veere | Kaai 25-27, Veere

t/m 8 november 2021: 'Lucie van Dam van Isselt - een markante Veerse Joffer'
9 oktober 2021 t/m 6 november 2022: 'Een fenomeen in Veere, H.W. van Loon (1882-1944)' • www.museumveere.nl

► Museumboerderij Goemanszorg | Molenweg 3, Dreischor

'Veranderd eiland voor en na de Ramp'
'Expositie werkstukken leerlingen Pieter Zeeman' • www.goemanszorg.nl

► Stadhuismuseum Zierikzee | Meelstraat 6, Zierikzee

t/m 31 oktober 2021: 'naar buiten met Breetvelt'
t/m 14 november 2021: 'Portretten door Zeeuwse meesters uit de Gouden Eeuw' • www.stadhuismuseum.nl

► Terra Maris, Museum voor natuur en landschap

Duinvliesweg 6, Oostkapelle
t/m maart 2022: 'Vikings op Walcheren?' - Vondsten, verhalen, feiten en fabels • www.terramaris.nl

► Watersnoodmuseum | Weg van de Buitenlandse Pers 5, Ouwkerk

t/m 30 oktober 2021: 'Ik worstel en kom boven' - groepstentoonstelling van Astrid Nimwegen, Jorien Brugmans, het duo Anna de Bruyckere en Christian Blaha, Paul Nieboer en Broeder Dieleman • www.watersnoodmuseum.nl

► Zeeuws maritiem muZEEum | Nieuwendijk 11, Vlissingen

'Wind in de zeilen' - Zeeschilders uit de Gouden Eeuw, aanwinsten uit de Inder Rieden-collectie | 'Walcheren: het verdronken eiland' - De inundatie in foto's en verhalen • www.muzeem.nl

► Zeeuws Museum |

Abdij, Middelburg
t/m 7 november 2021: 'Mesheften - Frans Dingemanse' • www.zeeuwsmuseum.nl

Check voor uw bezoek de openingstijden van het betreffende museum

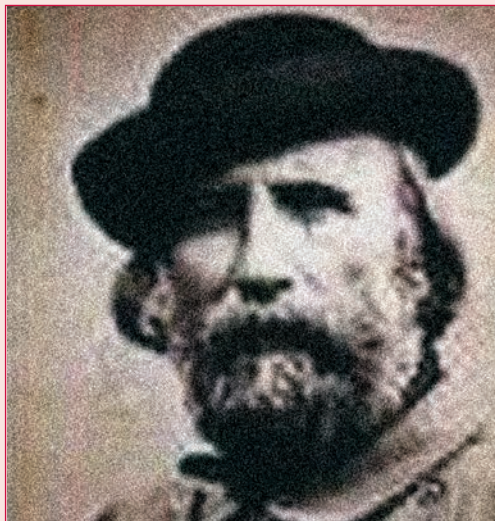
Wat weet u er nog van?

Wilt u reageren op een artikel uit deze krant? Stuur uw reactie naar

redactie@zeeuwsweerzien.nl.

Wilt u niet dat uw naam in de krant wordt geplaatst, zet dit er dan duidelijk bij. Een greep uit de reacties op het vorige nummer:

• Garibaldi (1)

Naar aanleiding van het verhaaltje over mijn overgrootmoeder werd de vraag gesteld: 'Wat wordt bedoeld met garibaldi?' Dat was een harde bolvormige pepermunt, die zijn naam ontleende aan een zogenaamde garibaldihod - een stijve herenhod met ronde bol - genoemd naar de Italiaanse vrijheidsheld Giuseppe Garibaldi (1807-1882). In Zeeland noemde men die pepermunt een 'garreballetje'. Ik denk dat het snoepje voornamelijk zondags in de kerk werd genuttigd.

Kees Stevense, Middelburg

• Garibaldi (2)

In de digitale Nieuwsbrief werd de vraag gesteld 'Wie weet wat een Garibaldi' is. Dat een dun koekje met rozijntjes en jam erin. Vergelijkbaar met de huidige Sultana. Het bestaat al 150 jaar en is zover ik weet afkomstig uit Engeland.

Ad Machielsens, Breda.

• Trolleybussen

Over het artikeltje over de trolleybussen van de Stoomtram Walcheren (Zeeuws Weerzien juni 2021) wil ik het volgende opmerken: er staat dat er met deze bussen werd gereden in de jaren '50-'60. Volgens mij werd in de jaren '60 niet meer met deze bussen gereden. Ze werden in ieder geval kort na de oorlog ingezet. Het onderhoud gebeurde in de remise te Koudekerke waar ik woonde.

Ik vond het altijd spannend wanneer er remproeven werden gedaan.

De kleur was zeker niet legergroen. Het donkere gedeelte was gewoon donkergroen (glanslak) en het onderste gedeelte was vrij lichtgroen (eveneens glanslak). Legergroen is ook vrij donker, maar dof.

J. Spaeter, Oostkapelle

• Leuk krantje

Wat een leuk krantje vond ik bij de bakker in Koudekerke. Wij zijn een Vlaamse familie met een vakantiehuisje in Biggekerke, waar we geen post kunnen ontvangen. Met interesse lezen we over het verleden van Zeeland en we vinden Zeeuws Weerzien een voorbeeld van een verbindende krant. Niet alleen de oudere generatie geniet vast van de herkenning... de jongeren kunnen er veel uit leren.

Lydi Adriaensen, Westmalle (B.)

• Opa Kip

Naar aanleiding van het artikel waarin de reis van Opa Kip naar Amsterdam wordt beschreven vond ik in de PZC nog een anecdoten. Bijna was het reisje niet doorgegaan, want zijn 67-jarige dochter voelde zich niet erg lekker. „Och, die jonge mensen hebben altijd wat”, was de laconieke reactie van de vitale eeuweling. Toen in Amsterdam thee werd geserveerd zei hij dat hij weinig dronk.

„Ik heb in mijn leven meer water dan wijn gedronken”, vertaalde burgemeester Vermeulen opa's woorden die in Zeeuws dialect werden uitgesproken.

Kees Stevense, Middelburg

• Soldatenlied

Mijn oma, die in Goes woonde, was in de keuken vaak aan het zingen. Onderstaand soldatenlied heb ik nog onthouden.

Wie wil onder de soldaten
Die moet hebben een geweer;
die moet hebben een geweer.
Dat moet hij met buskruit laden,
En met kogels keer op keer.

Jan wordt later ook soldaat;
Zorgt dat hij rechtop dan staat.
Stapt dan stevig, stapt dan stevig,
in de maat.
Hop, hop, hop, kameraad.
Hop hop.

Ik vermoed dat dit al een oud lied is.

Wie weet er meer van?

Hans van der Stel, Bunde

Delftse Pot meng-Margarine

uitsluitend verkrijgbaar bij Uw melkleverancier

De IRISH FREE STATE vlag uit 1922 uit 64 vlaggen

Geef Uw kinderen de kans om deze prachtige vlaggen te verzamelen. Bij ieder pond Delftse Pot margarine krijgt U een prachtige vlag.

Tevens beschikbaar bij Uw melkleverancier een prachtige en zeer leerzame album waarin deze vlaggen kunnen verzameld worden.

Voor Uw gezin prima mengmargarine met volop vitamine A en D

Voor Uw kinderen een leerzame en prachtige verzameling

Frans Naerebout maakte Captain Grant tot een succes

Trots en met enige eerbied pakt Vlissinger Hein Naerebout (70) het boekwerk van de tafel. Een album van Captain Grant, het shag- en sigarettenmerk, dat in de jaren vijftig bij de tabaksproducten plaatjes van schepen voegde, die gretig werd gespaard.

door: Peter de Jonge

Zijn vader, Frans Naerebout, schilderde al die plaatjes met een ongekende precisie waardoor ze als waardevolle mini-schilderijtjes werden geplakt in de legendarische albums op kwarto-formaat, gebonden met een plastic spiraal. Terwijl hij vanuit zijn huis aan de Boulevard Bankert uitkijkt over de voorbijglijdende zeeschepen, bladert Hein er voorzichtig in. Zijn vader, voor 95 procent zeker in een rechte lijn afstammeling van mensenredder Frans Naerebout van wie een standbeeld op de boulevard staat, werd opgeleid als technisch maritiem tekenaar. Maar kunstschilderen was zijn passie. Hij volgde de Rotterdamse Academie.

Unieke combinatie

Door de unieke combinatie van technische kennis en artistieke vaardigheid kreeg hij rond 1950 de opdracht voor het tekenen van scheepsplaatjes voor vier verzamelalbums van Hooimeijer Beschuit. Daar schreef hij ook de teksten voor. Toen er een andere auteur werd aangesteld en Naerebout zelfs een tweede tekenaar naast zich moest dulden, stapte hij op. Om meteen te worden ingelijfd door tabaksfabrikant John Wood, die vond dat scheepsplaatjes naadloos aansloten bij het merk Captain Grant.

„Nederland zat in de opbouwfase en scheepvaart was booming in die jaren”, weet zoon Hein. „De interesse voor de maritieme wereld was enorm.”

Van Captain Grant kwamen vier albums uit in soms wel acht drukken: Van zee tot zee (1957), Op de lange deining (1958), Havens achter de kim (1960) en Van stoom tot atoom (1961). In totaal 630 plaatjes, gemaakt op basis van foto's uit zijn eigen omvangrijke archief of afbeeldingen die rederijen leverden. Geschilderd met dekkende waterverf (gouache) op A4-formaat. Met de boeiende tekst van Gerard Bovens erbij waren het albums die menig jongen inspireerde om naar zee te gaan.

À volonté

Na 1962 veranderde de belangstelling van de jeugd van zee- naar luchtvaart en dat was het einde van de scheepsplaatjes. De inkomsten liepen hard terug. Frans Naerebout solliciteerde met succes naar een baan als tekenleraar op de Rijks HBS in Vlissingen. „Toen was het weer à volonté bij ons thuis”, zegt Hein, die later in de voetsporen van zijn vader trad. Niet als tekenaar van plaatjes voor een verzamelalbum, wel als kunstschilder en leraar, op het Delta College. Vader stortte zich later onder andere op het tekenen en schilderen van zeeschepen met zeilen erop: dé toekomst volgens hem. Zelfs de veerboot Vlissingen-Breskens tooide hij met hoge masten en strakke zeilen.

Suikerzoete verzameling

door: Peter Blom

Kinderen die om suikerzakjes bedelden, een minister, in 1958 op werkbezoek in Wolphaartsdijk, die netjes zo'n zakje gladstreek en in haar tasje stopte en een Middelburgs damesmodezaak die een gratis suikerzakje bij een paar nylon-kousen gaf. Zeeland beleefde aan het eind van de jaren vijftig het hoogtepunt van glycophilie. Dat wil zeggen: het sparen van suikerzakjes.

bedrijfskantines geen suikerpot op tafel stond. Suiker kreeg men in een papieren zakje, vaak bedrukt met een tekst en een afbeelding. De uitbater kon zich uitleven in slagzinnen zoals 'De koffie is fijn Bij tante Lijn' (strandtent de Zilvermeeuw in Vrouwenpolder), 'Zij die het weten gaan bij Jaap drinken en eten' (Café De Vriendschap, Middelburg) of 'Hotel Café Restaurant "De Schuur", Gezellig, goed en niet duur' (Varkensmarkt, Middelburg).

De grondlegger Hendrik van Oordt (1710-1805) is afstammeling van goeude Middelburgse kooplieden. Zijn bedrijf bewerkt rietsuiker die geïmporteerd wordt door de VOC.

Andere suikerfabrikanten bleven niet achter en vele tienduizenden verschillende zakjes werden gemaakt. Het verzamelen van

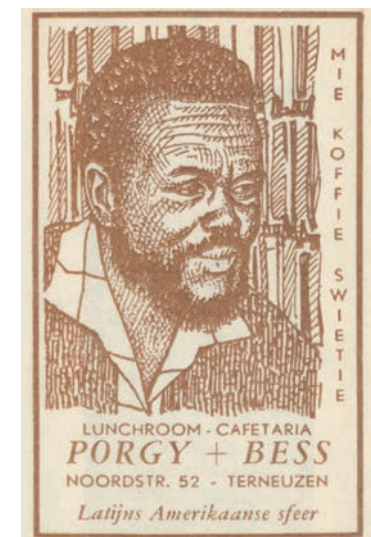
suikerzakjes werd een rage. In de jaren vijftig en zestig waren er in Nederland vele duizenden verzamelaars. Er werden ruilbeurzen georganiseerd en er ontstond een levendige ruilhandel. Anno 2021 bestaat er nog een 'Club van Suikerzakjesverzamelaars in Nederland' met leden die verzamelingen hebben met 50.000 tot 200.000 suikerzakjes. Juist in deze coronatijd is er een hernieuwde interesse in het verzamelen van de suikerzak. Hun website werd vorig jaar vaker bekeken dan ooit. Soms komt een verzameling in een archief terecht. Het Zeeuws Archief kreeg enkele jaren geleden een verzameling Zeeuwse suikerzakken die netjes werden beschreven en gedigitaliseerd.

Sweet memories

Bij het zien van zo'n zakje voel je weer het korrelige papieren omhulsel en weet je nog hoe je het afscheurde. Soms met je tanden als je handen tekort kwam. En met een beetje gevoel voor romantiek zit je weer achter de koffie op de boot van Vlissingen

naar Breskens of van Hansweert naar Perkpolder. Of, nog langer geleden, stap je op de 'Koningin Emma' die tussen Zierikzee en Katseveer voer.

Zo is ieder suikerzakje een zoete herinnering aan de salon van een PSD-boot, dat ene café waar je iedere dag de krant las, het iets te chique restaurant waar je koffie bestelde omdat je nodig naar de wc moest of die strandtent van vele zomers geleden.

De koffie is fijn...

Ook in Zeeland was het in de loop van de jaren vijftig gebruik dat in stationsrestauraties, op veerschepen, koffiehuisen en in

Zeeuwse suikerzak

De meeste zakjes werden gemaakt door de Rotterdamse suikerfabriek Van Oordt. Een bedrijf dat zijn wortels heeft in Zeeland.

WILT U OOK ADVERTEREN IN DEZE KRANT?

Informeer naar de mogelijkheden
E-mail: verkoop@meulenberg.nl

Meulenberg
Media

Rotterdamsekaai 61 | 4331 GN Middelburg | Tel.: 0118 63 51 26 | www.meulenberg.nl

MONDIAL MOVERS
Vogel Verhuizingen

Woningontzuiming met zorg!

*Dat doen
ze ook!*

Wist u dat Mondial Vogel Verhuizingen ook zorgvuldige woningontzuimingen verzorgt voor ouderen, mindervaliden en hulp-behoevenden na hun verhuizing en voor nabestaanden na een overlijden?

- Leegruimen van woning of verzorgingskamer
- Alle werkzaamheden conform opleveringseisen
- Verwijderen vloerbedekking
- Tijdelijke opslag inventarisgoederen en/of persoonlijke spullen
- Afvoeren inventarisgoederen op milieuverantwoorde wijze
- Eindschoonmaak

0118-612669
info@vogel-verhuizingen.nl

WEBDESIGN +
GRAFISCH
ONTWERP

LA DOLCE VITA
T: 0118-567068
LAMIADOLCEVITA.NL

Een uurtje 'praten over vroeger' aan de hand van herkenbare voorwerpen, samen herinneringen delen en plezier hebben, wat een positieve energie geeft dat!
Voor €45,- geeft U een bijeenkomst cadeau waar de hele groep van kan genieten. Belangstelling? Neem contact op met Sylvia van Dam Merrett, secretariaat@feestvanherkenning.info
>> Lees meer over onze activiteiten op www.feestvanherkenning.info <<

Distributie Zuid West
TRANSPORT & KOERIERS DIENSTEN

CITY-THEATER - TELEFOON 2281
MIDDELBURG
verwacht donderdag a.s.
„GOLDFINGER”

Ontdek het erfgoed van Zeeland

via zeeuwseankers.nl en beleef het op de ankerplaatsen, plekken van cultuur-historische betekenis.

Zeeuwse Ankers vertelt de verhalen bij landschappen, plekken, monumenten, voorwerpen en mensen uit het verleden. Zeeuwse Ankers nodigt uit tot ontmoeten en beleven. Zeeuwse Ankers verbindt het verleden, heden en de toekomst van Zeeland.

Kijk op zeeuwseankers.nl en lees de verhalen!
Meer informatie?
Stuur een e-mail naar info@zeeuwseankers.nl

Zeeuwse Ankers is een samenwerkingsverband van Het Zeeuwse Landschap, Provincie Zeeland, Erfgoed Zeeland, Stichting Landschapsbeheer Zeeland, ZB | Planbureau en Bibliotheek van Zeeland, VVV Zeeland, Zeeuws Archief en Zeeuws Museum.

*Het Zeeuws Archief geeft
het verleden toekomst*

Onderzoek het zelf op
www.zeeuwsarchief.nl
Hofplein 16, Middelburg
info@zeeuwsarchief.nl

**Loop eens binnen
bij ZB!**

- Bibliotheek, ontmoetingsplek, studieruimte
- Activiteiten, evenementen en exposities
- Workshops en cursussen

Kijk op www.dezb.nl

Meulenberg
Media

uitgeverij | ontwerp | vormgeving
layout | opmaak
drukwerk | printservice
belettering | textieldrukwerk

Drukkerij Meulenberg B.V.
| Rotterdamsekaai 61
| 4331 GN Middelburg
| Tel.: 0118 63 51 26
| drukkerij@meulenberg.nl
| www.meulenberg.nl